

نقش مدیریت بحران در کاهش آسیب‌های زلزله در استان سیستان و بلوچستان

علی ریگی^۱، سپیده زوار براشکی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

Ali.reegi724@gmail.com

چکیده

حوادث و بلایای طبیعی هر ساله سبب خسارات جانی و مالی بسیاری در کشور می شود. با توجه به موقعیت کشور و نحوه قرارگیری شهرها در نقاط آسیب پذیر از لحاظ زلزله، ضرورت پرداختن به این مسئله امری بدیهی است. از ضروری ترین اقدامات و مسائل، به کارگیری اصول مدیریت بحران به منظور کاهش آسیب ها، آمادگی، مقابله، بازسازی و بازتوانی است. براساس پژوهش های وزارت مسکن و شهرسازی در طرح کالبد ملی، ۵۰ درصد جمعیت شهرنشین کشور در پهنه هایی زندگی می کنند که دارای بیشترین خطر زلزله خیزی است. استان سیستان و بلوچستان بر روی گسل های فراوانی قرار دارد و به دلیل تعدد بافت فرسوده در شهرهای استان، در خطر می باشد. این مقاله با رویکردی توصیفی و تحلیلی، به بررسی نقاط زلزله خیز پرداخته است. در نتیجه مهمترین عاملی که باید به آن توجه شود ساخت و ساز اصولی بافت کالبدی شهرهای استان است. در انتها راهکارهایی جهت مدیریت بحران زلزله در استان ارائه شده است.

واژگان کلیدی: مدیریت بحران، زلزله، سیستان و بلوچستان.

۱. مقدمه

شهر اثر ماندگار تاریخی و در عین حال واحد جغرافیایی و اجتماعی تکامل پذیر است (رهنمائی، ۱۳۶۷: ۸۲)، که با گسترش بعد کالبدی و مسئله شهرنشینی و همچنین افزایش تدریجی تعداد شهرها در جهان و تداوم بارگذاری های محیطی و اقتصادی بر بستر آنها لزوم توجه بیشتر به آنها را ضروری ساخته است. در واقع شهر به عنوان یک منبع توسعه نیازمند مدیریتی پویا در تمامی ابعاد آن می باشد (شیعه، ۱۳۸۲: ۳۷). یکی از موضوعاتی که بیشتر شهرهای جهان با آن دست به گریبانند موضوع سوانح طبیعی است. سانحه یا بحران، رویداد یا واقعه ای ناگهانی است که با آسیب های انسانی و مادی گسترده و یا زمینه بروز این گونه آسیب ها همراه بوده و نیازمند انجام اقدامات فوری است. سوانح و حوادث متعدد، سالانه سبب خسارت های قابل توجه جانی و مالی در کشور می شود. ابعاد تخریب ایجاد شده از طریق سوانح طبیعی که به ویژه بر اثر زلزله ایجاد می شود چنان وسیع است که مناطق بسیار گسترده ای از کشور می تواند تحت تاثیر قرار گیرد. از طرفی، سوانح و بحران ها اغلب ناگهانی می باشند و در صورت تدریجی بودن نیز به بشر فرصت کافی نداده و ضایعات، خسارات و تخریب های شدید محیطی را به دنبال می آورند. به طور طبیعی، اولین اقدام انسان در برخورد با بحران و سوانح عبارت است از نجات و کاهش اثرات واقعه که با وجود زمان بسیار کم نیاز به واکنش سریع دارد. واکنش سریع که بخش بسیار مهم مدیریت بحران را تشکیل می دهد، شامل شناسایی، ارزشیابی، تصمیم گیری و اقدامات اضطراری موقت می باشد که تمام مراحل این واکنش در زمان بسیار کوتاه صورت